

Додаток № 1 до Проекту розпорядження
«Про затвердження Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту мешканців Одеської області від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період 2020-2022 років та затвердження плану заходів щодо її реалізації»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Одеської обласної
державної адміністрації

_____ Куций М.
від _____ 2020 року

СТРАТЕГІЯ

розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період 2020- 2022 років в Одеському регіоні

Загальна частина

На сьогодні імунопрофілактика визнана одним з найуспішніших і економічно ефективних заходів у сфері громадського здоров'я. Щороку завдяки заходам з імунопрофілактики вдається врятувати від 2 до 3 млн. дітей у всьому світі. Глобальне охоплення населення профілактичними щепленнями дає змогу щороку запобігти настанню 1,5 млн. летальних випадків від інфекційних хвороб.

Основними цілями імунопрофілактики є збереження здоров'я населення через зниження рівня захворюваності, смертності та інвалідності від інфекційних хвороб, формування колективного імунітету та зниження витрат системи охорони здоров'я на лікування інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики.

Для забезпечення і підтримання епідемічного благополуччя в Україні щодо інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, необхідно забезпечити рекомендований Всесвітньою організацією охорони здоров'я обсяг охоплення населення профілактичними щепленнями.

Аналіз сучасного стану імунопрофілактики в Україні в цілому та в Одеському регіоні зокрема

В Україні за останні п'ять років склалася нестійка епідемічна ситуація щодо інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики. Захворюваність на кір, краснуху, епідемічний паротит, кашлюк, дифтерію набуває некерованого характеру, про що свідчить чергування періодів підйому і спаду захворюваності, зменшення міжепідемічного періоду.

Внаслідок недостатнього рівня фінансової підтримки системи охорони здоров'я в попередні роки, громадської недовіри до профілактичних щеплень, відсутності довгострокової стратегії імунопрофілактики та стратегічного багаторічного планування постачання імунобіологічних препаратів фіксуються критичні рівні охоплення населення обов'язковими профілактичними щепленнями та нестабільний рівень забезпечення медичними імунобіологічними препаратами.

Проведеним аналізом щеплювальної роботи по області за 2019 рік встановлено, що кількісні показники охоплення щепленнями складають в середньому від 60,0% до 84,2% (у 2017р. від 33,4% до 95,9% а у 2018р. від 30,6% до 87,0%).

Найгірше виконали план щеплювальної роботи ОТГ "Маяки" лише на 54%; м. Теплодар та Ізмаїльський район – на 56%; м. Одеса, м. Подільськ, Овідіопольський та Роздільнянський район на 60% та м. Б.-Дністровський и Любашівський райони - на 62%

Але є території, які працювали значно краще, серед них Миколаївський - 87%, Арцизький та Окнянський 83%, Балтський, Кодимський райони та м. Ізмаїл виконали план на 81%

Протитуберкульозними щепленнями діти до року охоплені на 77,7% по області, але діти старше року охоплені лише на 33,0%. Серед територій, які мають найнижчі показники є Болградський 40%. Б-Дністровський 45%, Татарбунарський 55% та Овідіопольський, Захарівський, Іванівський райони - 62%.

Проти гепатиту В за 2019 рік щеплено 84,9% новонароджених дітей, але всі планові щеплення до року получили лише 60%. Найнижчі показники вакцинації новонароджених дітей Б-Дністровському районі 50%, КУ «ООКЛ» 55%, від 57 до 67% у Болградському, Татарбунарському, Саратському та Лиманському районах.

За 2019 рік в області щепленнями проти дифтерії, кашлюку, правця охоплено 72,1% дітей першого року життя, 68,6% – діти 6 років та 84,2% - діти 16 років. Діти першого року найгірше вакциновані в Б-Дністровському районі - 59%, на рівні 61-64% Ширяївському, Роздільнянському, Любашівському. Овідіопольському та Ізмаїльському районах, незначно краще ситуація і в Березівському, Кілійському, Подільському, Ренійському районах та ОТГ "Маяки", які виконали план лише на 67%.

Імунізація проти дифтерії та правця дорослого населення виконана по області на 64,5%, найнижчі показники відмічаються у Захарівському районі - 23,4 %, від 40 до 45% виконали план м. Ізмаїл, м. Б.-Дністровський та Ізмаїльський район, а Березівський, Кілійський, Тарутинський, Ананьївський, Кодимський та м. Подільськ від 50 до 54%. Але в той же час є території, які дуже гарно попрацювали: Ширяївський 92%, Окнянський 90%, Овідіопольський 87%, та Б-Дністровський, Біляївський, Миколаївський, Роздільнянський райони та ОТГ "Маяки" 80-82%.

Імунізація проти кору, епідпаротиту та краснухи дитячого населення виконано по районах, практично, рівномірно. Середні обласні показники охоплення щепленнями складають 79,7% - діти 1 року та 84,2% - діти 6 років. Однак и тут є території, які мають показники значно нижчі по вакцинації дітей 1 го року : м. Теплодар 64 %. м. Одеса 70%, Б-Дністровський и Роздільнянський 79% та м Чорноморськ з Березівським районом 84% та по вакцинації від кору в 6 років: це м. Одеса 71,9 %, Овідіопольський район та ОТГ "Маяки" - 85%.

За 2019 рік проти поліомієліту по області вакциновано 67,3% дітей до року, ревакциновано у віці 6 та 14 років – 68,9% та 74,5% відповідно.

Найнижчі показники у м. Теплодар 31%, на рівні 33-38% виконали план Б-Дністровський Ширяївський, Подільський та Ізмаїльський райони, незначно вищі показники у Арцизького (40,9), Любашівського (44,4) районів та м. Одеса 51,3%.

Проти гемофільної інфекції діти до року вакциновані на 66,6%, а ревакцинацію в віці 1 рік отримали 65,0% дітей. Серед територій, які мають найнижчі показники в вакцинації дітей до року є м. Теплодар 20%, 37-39% Іванівський. Ізмаїльський райони та 47% плану виконали Б-Дністровський, Ширяївський райони.

Проблеми, які потребують розв'язання

Основними проблемами у сфері імунопрофілактики та захисту мешканців Одеської області від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, є:

- відсутність налагодженої та узгодженої системи заходів та дій, яка б забезпечила ефективний та доступний захист від інфекційних хвороб, яких можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики;
- відсутність системи моніторингу за належним дотриманням умов "холодового ланцюга" під час зберігання та транспортування імунобіологічних препаратів;
- недосконалість наявної програми обліку даних щодо охоплення вакцинацією «Укрвак»: не дозволяє оптимально планувати необхідність вакцин БЦЖ, відсутність повноцінної системи фіксації причин протипоказань та відмов від вакцинації, звітність з НППП відокремлена від програми «Укрвак», відсутня інформація щодо серій та термінів придатності залишків вакцин;

- неузгодженість механізмів передачі імунобіологічних препаратів для проведення профілактичних щеплень під час здійснення медичної практики між суб'єктами господарювання різних форм власності;
- відсутність належного рівня фінансування заходів з імунопрофілактики;
- відсутність системи моніторингу якості збору, аналізу та надання інформації щодо вакцинації на регіональному рівні;
- низький рівень поінформованості медичної спільноти про сучасні дані, засновані на доказах щодо ефективності та безпеки вакцин, що призводить до необґрунтованих медичних протипоказань для вакцинації;
- низькій рівень обізнаності населення щодо імунопрофілактики, недовіра до влади взагалі та до системи охорони здоров'я зокрема, велика кількість міфів та неправдивої інформації, що розповсюджується серед громадськості.

Мета та строки реалізації Стратегії

Метою Стратегії є забезпечення зниження рівня захворюваності інфекційними хворобами, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, смертності та інвалідності внаслідок інфекційних хвороб з використанням високоякісних, безпечних продуктів і технологій, які за певних умов будуть доступними всім верствам населення.

Стратегію передбачається реалізувати до 2022 року.

Напрями реалізації Стратегії

Напрямами реалізації Стратегії є:

- забезпечення доступу мешканців Одеської області до ефективних, безпечних та економічно обґрунтованих заходів з імунопрофілактики шляхом створення налагодженої та узгодженої системи заходів та дій з вакцинації на регіональному рівні;
- формування системи моніторингу та контролю за належним дотриманням умов "холодового ланцюга" під час зберігання та транспортування імунобіологічних препаратів на регіональному рівні;
- створення та подання в КУ «ЦГЗ» МОЗ України пропозицій щодо формування електронного продукту, який би дозволив оптимально планувати необхідність вакцин БЦЖ, проводити фіксацію причин протипоказань та відмов від вакцинації, вести звітність з НППП узгоджено з серіями та термінами придатності вакцин;
- створення ефективної системи передачі імунобіологічних препаратів для проведення профілактичних щеплень під час здійснення медичної практики між суб'єктами господарювання різних форм власності;

- комунікація з органами місцевого самоврядування щодо виділення коштів на закупку вакцин проти грипу для контингенту ризику;
- створення системи моніторингу якості збору, аналізу та надання інформації щодо вакцинації на регіональному рівні;
- забезпечення медичної спільноти сучасною достовірною інформацією що вакцинації, навчання, підтримки та адвокації в питаннях імунопрофілактики;
- формування у мешканців Одеської області усвідомлення цінності, необхідності, безпечності імунопрофілактики, забезпечення соціального попиту на обов'язкові профілактичні щеплення, розвінчання міфів, підвищення довіри до влади та медиків;

Шляхи і способи реалізації Стратегії

Для реалізації Стратегії передбачається:

- виконання порядку визначення потреби в медичних імунобіологічних препаратах (вакцинах) та медичних виробках, які використовуються для профілактичних щеплень, і виконання багаторічних планів заходів щодо проведення профілактичних щеплень;
- забезпечення здійснення заходів з імунопрофілактики з метою охоплення цільових груп населення, які не вакциновані в повному обсязі відповідно до календаря профілактичних щеплень;
- актуалізація важливості заходів з імунопрофілактики для представників влади;
- забезпечення представниками влади контролю виконання заходів з імунопрофілактики, комунікацію з зацікавленими сторонами, звітування щодо виконаних заходів з імунопрофілактики;
- забезпечення проведення моніторингу дотримання оптимальних температурних режимів зберігання і транспортування медичних імунобіологічних препаратів від підприємства-виробника до споживача;
- виконання та надання пропозицій щодо удосконалення процедури щодо виявлення, реєстрації, повідомлення, ведення систематичного обліку, звітності, розслідування випадків несприятливих подій після імунізації та встановлення причинно-наслідкового зв'язку між несприятливими подіями та медичним імунобіологічним препаратом, що застосовувався;
- забезпечення доступу до послуг з вакцинації та належної якості їх надання, усунення технічних бар'єрів для проведення профілактичних щеплень під час здійснення медичної практики суб'єктами господарювання незалежно від форми власності з дотриманням вимог щодо безпеки імунізації та матеріально-технічного оснащення приміщень;
- визначення механізму координації і зміцнення співробітництва регіональних органів виконавчої влади, закладів охорони здоров'я,

професійних об'єднань та представників громадянського суспільства, залучених до здійснення заходів з імунопрофілактики;

- подання пропозицій щодо належного фінансування заходів з імунопрофілактики з урахуванням результатів проведеного аналізу наслідків недостатнього рівня охоплення населення щепленнями та формування економічних прогнозів для системи охорони здоров'я регіону;

- удосконалення систем моніторингу та епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами (дифтерія, поліомієліт, гепатит В, кір, краснуха тощо), яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду і забезпечення їх функціонування на перехідному етапі розбудови системи громадського здоров'я;

- підвищення якості даних про імунопрофілактику і забезпечення проведення їх аналізу та використання його результатів на регулярній основі на всіх рівнях з метою підвищення ефективності програмної діяльності через впровадження в практику стандартних операційних процедур;

- навчання медичних працівників щодо організації роботи з імунопрофілактики;

- забезпечення населення регіону в цілому та органів охорони здоров'я, зокрема, науково обґрунтованою, сучасною, достовірною інформацією про значущість і користь імунопрофілактики, у тому числі щодо ризиків, пов'язаних з інфекційними хворобами, порівняно з ризиками імунопрофілактики;

- застосування різноманітних традиційних і нових засобів поширення інформації про імунопрофілактику;

- впровадження в практику планування комунікаційної роботи результатів моніторингу громадської думки щодо імунопрофілактики;

Очікувані результати реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії спрямована на досягнення таких результатів:

- охоплення вакцинацією трьома дозами адсорбованої коклюшно-дифтерійно-правцевої вакцини не менше ніж 90 відсотків населення на обласному рівні;

- дотримання не менше ніж 80 відсотками цільових груп населення, які пропустили планову імунізацію в 2008—2016 роках, однієї дози вакцини проти дифтерії, правця, кору, краснухи та епідемічного паротиту відповідно до віку шляхом здійснення додаткових заходів з імунопрофілактики (турова імунізація, національні дні імунізації або форсована планова імунізація);

- охоплення вакцинацією трьома дозами поліомієлітної вакцини не менше ніж 95 відсотків населення; відсутність випадків передачі дикого і циркулюючого вакцино спорідненого вірусу поліомієліту;

- переривання більше ніж на 12 місяців передачі ендемічних вірусів кору та краснухи;
- охоплення вакцинацією першою дозою вакцини проти гепатиту В (у перші 24 години після народження) 95 відсотків населення;
- відсутність перебоїв в поставках і формування необхідних (у тому числі буферних — 25 відсотків річної потреби) запасів якісних та безпечних вакцин і медичних виробів, які використовуються для профілактичних щеплень, на всіх адміністративних рівнях;
- охоплення 70 % контингенту ризику вакцинацією проти грипу.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів у межах асигнувань, передбачених на відповідний рік, міжнародної технічної допомоги, благодійної та іншої безповоротної допомоги та інших джерел.